

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра приватного права

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення кафедри
Приватного права

20 січня 2026 року, протокол № 6.

Завідувачка кафедри, докторка юридичних наук,
професорка

_____ Світлана *ГРИНЬКО

20 січня 2026 року

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ВСТУП ДО АЛЬТЕРНАТИВНОГО ВИРІШЕННЯ СПОРІВ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 293 Міжнародне право галузі знань 29 Міжнародні
відносини Освітня програма «Бакалавр міжнародного права»
за денною формою здобуття освіти

РОЗРОБНИК

Професор кафедри цивільного права та
процесу, кандидат юридичних наук, доцент

_____ Надія БОНДАРЕНКО-

ЗЕЛІНСЬКА

20 січня 2026 року

ПОГОДЖЕНО

Декан юридичного факультету, кандидат
юридичних наук, доцент

_____ ВІКТОР ЗАХАРЧУК

20 січня 2026 року

ВСТУП ДО АЛЬТЕРНАТИВНОГО ВИРІШЕННЯ СПОРІВ [В.293.Б.24.]

3 кредити ЄКТС, 90 годин:

18 г. лекційні заняття, 16 г. семінарські заняття, 56 г. самостійна робота

Надія

Бондаренко-Зелінська

к.ю.н., професорка
професорка кафедри приватного права
Хмельницького університету управління
та права
імені Леоніда Юзькова

ЧТ 16:30-17:30

Час спілкування **онлайн**
flaming_n@ukr.net

ВТ 16:30-17:30,

Час **офлайн**-спілкування

+38097-2888-177; +38066-2888-177

Юридичний факультет, каб. 218

Опис курсу/дисципліни:

Вступ до альтернативного вирішення спорів (ВАВС_2026) – це вибіркова навчальна дисципліна, що може вивчатися студентами в другому семестрі на першому освітньому рівні здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр за спеціальністю 081 Право, галузі знань 081 Право.. В процесі вивчення ВАВС_2026 студенти зможуть набути знання щодоспособів ефективного врегульовувати конфліктів та спорів, особливо обтяжених іноземним елементом. Крім того студенти матимуть нагоду освоїти такі soft-skills як: навик конструктивного діалогу (взаємодії) з іншими людьми; професійно-орієнтоване критичне мислення; креативність як здатність до творчого пошуку, нестандартного рішення практичних завдань тощо.

Зміст ВАВС_2026

Детально зміст навчальної дисципліни викладено в Робочій програмі та Навчально-методичних матеріалах (далі – НММ_ВАВС) (<https://univer.km.ua/studentu/navchalno-metodychne-zabezpechennya>)

• **Цілі навчання:** засвоєння базових теоретичних знань щодо правової природи конфліктів, їх диференціації та особливостей правових спорів, як виду конфліктів; набуття практичних навичок аналізу конфліктної ситуації та оцінки потенційної ефективності різноманітних способів вирішення спорів для конкретного конфлікту; набуття навичок застосування комунікативних та примирних методик, інших soft-skills, а також використання результатів примирної процедури для відновлення нормальних правовідносин між сторонами конфлікту.

Передумови/основні вимоги:

Перед початком курсу або одночасно з ним необхідно/бажано вивчити такі дисципліни як: ОЗ.293.Б.1. Логіка; ОП.293.Б.1. Теорія держави і права; ОП.293.Б.7. Міжнародно-правові механізми захисту прав людини ; ОП.293.Б.9 Цивільне право; ОП.293.Б.13. Порівняльне трудове і соціальне право ; ОП.293.Б.14. Порівняльне цивільне право.

ТЕМАТИКВА ЗАНЯТЬ з ВАВС_2026
для ОП «Бакалавр міжнародного права» ДФЗО

№ П/П	ТИП ЗАНЯТТЯ	ТЕМА ЗАНЯТТЯ	ДАТА І ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТТЯ	МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТТЯ
1	Лекція 1.	Альтернативне вирішення спорів (АВС) як спосіб захисту прав, свобод, інтересів	ВТ 10:05-11:50 17.02.2026	ЮФ
2	Лекція 2.	Класифікація способів альтернативного вирішення правових спорів та сфера їхнього застосування	ВТ 13:25-14:45 17.02.2026	ЮФ
3	Лекція 3.	Переговори як спосіб альтернативного вирішення правових спорів	ЧТ 10:05-11:50 19.02.2026	ЮФ
4	Лекція 4.	Претензійний порядок врегулювання спорів як вид переговорів	ВТ 10:05-11:50 24.02.2026	ЮФ
5	Лекція 5.	Посередництво як спосіб альтернативного вирішення правових спорів.	ВТ 13:25-14:45 24.02.2026	ЮФ
6	Лекція 6	Фасилітація як вид посередництва	ЧТ 10:05-11:50 26.02.2026	ЮФ
7	Лекція 7	Медіація як вид посередництва	ВТ 10:05-11:50 03.03.2026	ЮФ
8	Лекція 8	Консиліація як вид посередництва	ВТ 13:25-14:45 03.03.2026	ЮФ
9	Лекція 9.	Комбіновані способи альтернативного вирішення правових спорів	ЧТ 10:05-11:50 05.03.2026	ЮФ
10	Семінар 1.	Альтернативне вирішення спорів (АВС) як спосіб захисту прав, свобод, інтересів	ВТ 10:05-11:50 10.03.2026	ЮФ
11	Семінар 2.	Класифікація способів альтернативного вирішення правових спорів та сфера їхнього застосування	ВТ 10:05-11:50 17.03.2026	ЮФ
12	Семінар 3..	Переговори як спосіб альтернативного вирішення правових спорів	ВТ 10:05-11:50 24.03.2026	ЮФ
13	Семінар 4	Посередництво як спосіб альтернативного вирішення правових спорів.	ВТ 10:05-11:50 31.03.2026	ЮФ
14	Семінар 5.	Фасилітація як вид посередництва	ВТ 10:05-11:50 07.04.2026	ЮФ
15	Семінар 6.	Медіація як вид посередництва	ВТ 10:05-11:50 14.04.2026	ЮФ
16	Семінар 7.	Консиліація як вид посередництва	ВТ 10:05-11:50 21.04.2026	ЮФ
17	Семінар 8.	Комбіновані способи альтернативного вирішення правових спорів	ВТ 10:05-11:50 28.04.2026	ЮФ
18	Залік		згідно розкладу заліків	ЮФ

Основні джерела рекомендовані для підготовки до аудиторних занять з ТПК_2020_21

1. Про медіацію: Закон України № 1875-IX від 16.11.2021 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>
2. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України № 4002-XII від 24.02.1994 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12#Text>
3. Про третейські суди : Закон України № 1701-IV від 11.05.2004 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15#Text>
4. Цивільний процесуальний кодекс від 18.03.2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
5. Вступ до альтернативного вирішення спорів : навч. посіб. / Г. В. Анікіна, Ю. В. Білоусов, Н. Л. Бондаренко-Зелінська та ін. ; під ред. У. Хелльманна, Н Л. Бондаренко-Зелінської. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2017. 234 с.
6. ADR and Civil Justice. CJC ADR Working Group Interim Report October 2017. URL: <https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2017/10/interim-report-future-role-of-adr-in-civil-justice-20171017.pdf>
7. Alessandra Sgubini, Mara Prieditis & Andrea Marighetto Arbitration, Mediation and Conciliation: differences and similarities from an International and Italian business perspective. URL: <https://www.mediate.com/articles/sgubinia2.cfm>
8. Альтернативні способи вирішення цивільних спорів за законодавством України : навчальний посібник : Верба-Сидор О. Б., Воробель У. Б., Грабар Н. М., Дутко А. О., Юркевич Ю. М.; за ред. канд. юрид. наук, доц. О. Б. ВербиСидор. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 416 с. https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3835/1/verba-sydor_26-05-21.pdf
9. Альтернативні способи вирішення трудових спорів : навч. посіб./ Бурак В. Я., Кулачок-Тітова Л. В., Пилипенко П. Д., Чудик-Білоусова Н. І. ; під ред. У. Гелльманна, П. Д. Пупиненка. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2015. 172 с.
10. Піз Алан. Мова жестів. URL: https://www.youtube.com/watch?v=yN_OхqMXHrI
11. Барановська Л. В., Циганій С. О. Культура мови як складова культури професійно-правового спілкування працівників юридичної галузі. Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка, Психологія. 2015. № 6. С. 23–25. <https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/VisnikPP/article/view/10182>
12. Бедь В. В. Юрична психологія. https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/38/bed_viktor_yuridichna_psihologiya.pdf
13. Бойчук О. Ю. Формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04. К., 2021. 21 с.
14. Бобровник С. В. Компроміс і конфлікт у праві: антрополого-комунікативний підхід до аналізу: монографія. К.: Юрична думка, 2011. 384 с.
15. Бойко І. Комунікативна компетентність в контексті сучасних освітніх стандартів та наукових досліджень. Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти. 2024. № 22. С. 216–230. URL: <http://profped.ddpu.edu.ua/article/view/320159/310747>
16. Бондан Ж.Б. Психологія soft skills майбутнього фахівця : Дис. ... д-ра псих. Наук.:19.00.07. Х., 2025. 483 с. URL: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Rada/D_64_053_08/2025/Dis_Bogdan.pdf
17. Голубева Н., Сулейманова С., Бут І., Полуніна О. Г 62 Альтернативне вирішення цивільно-правових спорів: навч.-метод. посіб. Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2023. 134 с <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d04aec54-cfa1-493c-b1c8-dce10863983d/content>

18. Етика ділового спілкування : курс лекцій ; Чмут Т. К., Чайка Г. Л., Лукашевич М. П., Осечинська І. Б. 2-ге. вид. стереотип. Київ : МАУП, 2003. 208 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Moroz/0008777.pdf>
19. Жданова І. В., Макаренко П. В., Мілорадова Н. Е. Професійно-психологічна підготовка працівників слідчих підрозділів: навч. посіб. за заг. Ред. І. В. Жданової. Харків: ХНУВС, 2014. 516 с.
20. Ковалинська І. В. Невербальна комунікація. К. : Вид-во «Освіта України», 2014. 289 с. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/4631/1/I_Kovalynska_NC_GI.pdf
21. Луцишин Г.І. Конфліктологія та теорія переговорів. навчальний посібник Львів: Видавництво НУ «Львівська політехніка», 2015. 199 с.
22. Марченко О. В. Комунікативна культура юриста : навч. посібник. Дніпропетровськ : «Інновація», 2015. 200 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0052543.pdf>
23. Мацько О. М. Практична риторика : навч. посіб. Київ : Київський університет, 2019. 239 с.
24. Медіація у професійній діяльності юриста : підручник / авт. кол.: Т. Білик, Р. Гаврилюк, І. Городиський та ін. ; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. Одеса : Екологія, 2019. 456 с.
25. Ораторське мистецтво: навч.-метод. посіб., авт.-уклад. : І. М. Плотницька, О. П. Левченко, З. Ф. Кудрявцева та ін. ; за ред. І. М. Плотницької, О. П. Левченко. 2-ге вид., стер. Київ: НАДУ, 2011. 128 с. URL: http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Biblioteka_Magistra/f3e7888f-ebb4-4698a3cd-10840df8d3a2.pdf
26. Семенов О. М., Насіленко Л. А. Професійна комунікативна підготовка майбутніх юристів : теорія і практика: монографія. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. 324 с. URL: https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/1/prof-komunik_pidgotovka_yuristiv_semenov_nasilenko!!!!.pdf
27. Словник української мови. URL: <http://sum.in.ua>
28. Стоун Дуглас, Петтон Брюс, Гін Шейла Складні розмови: як обговорювати те, що квилює найбільше : пер. з англ. О. Ліпської, Х.: Віват, 2019, 272 с.
29. Токарська А. С., Кочан І. М. Українська мова фахового спрямування для юристів. Підручник. К., 2008, 413 с.
30. Федорчук В.М., Федорчук В.В., Комарницька Л.М. Тренінг комунікативної компетентності: Практикум: Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2021. 176 с.

Форми та методи навчання:

Навчання з даної дисципліни передбачає поєднання індивідуальної та групової форм навчання. Основними формами групового навчання є лекції та практичні заняття. Індивідуальне навчання застосовується при виконанні здобувачами самостійної, індивідуальної та наукової роботи.

При вивченні ВАВС_2026 планується застосування традиційної системи методів та прийомів: інформаційно-рецептивні (словесний, наочний, пояснювально-ілюстративний тощо) методи; метод проблемного викладання (аналітичний), а також інноваційні інтерактивні методики: он-лайн лекції, застосуванням під час занять та при підготовці до них застосуванням під час занять ІТ-технологій, залучення до проведення занять практичних працівників тощо.

Форми та методи контролю:

1. **Поточний контроль** здійснюється шляхом усного опитування, оцінювання участі здобувачів у вирішенні групових та індивідуальних ситуаційних завдань та перевірки письмових робіт, та виконаних цифровим способом.

Перелік питань для усного опитування та письмових завдань див. НММ

Вимоги та критерії оцінювання див.: Таблиця № 2.

2. Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку в 6 семестрі.

3. Методи оцінювання:

Стандартні методи оцінювання: усне та/або, письмове опитування/перевірка, графічна, практична (кейсова) перевірка.

Нестандартні методи оцінювання: «відстрочена оцінка», «кредит довіри», само- та взаємо- оцінювання, система накопичення балів.

Комбіновані методи

Вимоги та критерії оцінювання див.: Таблиця № 2.

Політика та цінності:

• *Політика відвідування.* Здобувачам рекомендовано бути присутніми на аудиторних заняттях. У зв'язку з ситуацією у країні та (в т.ч. загрозами ракетних ударів) з огляду на набуття чинності Указів Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64 "Про введення воєнного стану в Україні" та № 69 "Про загальну мобілізацію", основним способом проведення аудиторних занять є відеоконференц-зв'язок. Водночас за наявності об'єктивних та/або поважних¹ причин допускається можливість взаємодії з викладачем у будь-який доступний для здобувачів спосіб, що дозволяє ефективно комунікувати учасникам освітнього процесу². Тому Силабус передбачає можливість набрання здобувачами певної кількості балів для семестрової оцінки дистанційно та/або позааудиторно, в тому числі шляхом неформальної та або інформальної освіти.

• *Протоколи комунікації.* В рамках ВАВС_2026 запланована безпосередня комунікація та взаємодія викладача і студентів в навчальних аудиторіях Університету.

Також студент може отримати індивідуальну консультацію в години прийому викладача на кафедрі (двічі на тиждень) або за домовленістю з викладачем – у інший зручний час.

За потреби віддаленої комунікації (в т.ч. під час можливого карантину) використовуватимуться засоби телефонного, мобільного та онлайн зв'язку. Зокрема для проведення відеоконференцій буде використовуватись інструментарій платформи Zoom.

Електронна документальна комунікація буде здійснюватися за допомогою електронної пошти викладача, вказаної вище. Листи мають надсилатися під назвою, яка повинна починатися з «ВАВС_2026.....»

• *Політика електронних пристроїв.* Під час занять використання мобільних телефонів, ноутбуків та інших електронних пристроїв дозволяється тільки для потреб освітнього процесу.

• *Інклюзивність.* Навчальна дисципліна ВАВС_2026 розрахована на усіх категорій студентів магістратури, незалежно від їх спеціалізації, планів майбутнього працевлаштування, статі та наявності особливих освітніх потреб.

• *Політика щодо дедлайнів та перекладання.* Якщо студенти бажають отримати під час занять відповіді на питання не передбачені програмою курсу, але пов'язані з АВС, своє прохання з цього приводу вони повинні сформулювати викладачу завчасно (за тиждень до аудиторного заняття, засідання гуртка, зустрічі тощо)

Матеріали від студентів, повинні надаватися/надсилатися викладачу вчасно (у **10-денний строк** від дня пропущеного заняття або за домовленістю з викладачем). Питання про прийняття та перевірку матеріалів, що надійшли з порушенням встановлених строків вирішується **на розсуд викладача**.

¹ Про неможливість з об'єктивних/поважних причин бути присутнім на конкретному занятті або усіх заняттях здобувач через старосту повинен поінформувати викладача **в розумні строки** але не пізніше ніж впродовж **10 днів** з моменту виникнення обставини, що унеможливила присутність здобувача на занятті. Поважність причин визначається на розсуд викладача

² Спосіб взаємодії в такому випадку обирається індивідуально та погоджується викладачем.

Перескладання пропущених лекцій та семінарських занять відбувається у порядку, визначеному Положенням про організацію освітнього процесу у Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова (<https://univer.km.ua/pro-universytet/normatyvna-baza/normatyvna-baza>).

За об'єктивної відсутності у здобувача можливості відвідати перездачу офлайн або онлайн, за погодженням з викладачем перездача може бути проведена у документальній формі (шляхом виконання письмового завдання викладача).

- *Політика академічної доброчесності:* Викладач та студенти при взаємодії в рамках ВАВС_2026 дотримуються вимог академічної доброчесності.

- **Використання ресурсів ІІІ допускається тільки для пошуку та збору матеріалу, створення ілюстрацій, інших форм візуалізації для надання наглядності авторським тезам та висновкам здобувача.**

У випадку порушення вимог академічної доброчесності викладачем або студентами настає відповідальність відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Статуту Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, Регламенту комісії з академічної доброчесності Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова.

На офіційному сайті Університету в рубриці «Академічна доброчесність» рекомендовано ознайомитись із змістом наступних документів: Кодекс академічної доброчесності (затв. рішенням Вченої ради 23.10.2019, введений в дію 25.10.2019), Регламент Комісії з академічної доброчесності Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова (<https://univer.km.ua/pro-universytet/etyka-akademichna-dobrochesnist-ta-antykoruptsiyna-polityka/akademichna-dobrochesnist/sklad-komisiyi-z-akademichnoyi-dobrochesnosti>)

Таблиця № 2.

Критерії оцінювання та вимоги до робіт здобувачів³

№ п/п	ВИД НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ/ВИД РОБІТ	ВИМОГИ	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	ПРИМІТКА
1	Лекція/опрацювання лекційного матеріалу	1. Рекомендована присутність на лекційних заняттях 2. Активна участь у лекційному занятті у формі (відповіді на запитання лектора щодо пройденого матеріалу, діалог-дискусія з викладачем, по темі поточної лекції, участь у тестуваннях під час лекцій)	Студент отримує наступні бали, якщо бере активну участь у лекційному занятті: 1. Присутність на занятті – 0,5 бала; 2. Відповіді на запитання лектора щодо пройденого матеріалу, діалог-дискусія з викладачем, по темі поточної лекції, участь у тестуваннях під час лекцій – до 1,5 балів	Бали, отримані за участь у лекційних заняттях сумуються в кінці семестру. Бали, отримані за активність на лекціях, якщо загальна їх кількість перевищує граничний для лекцій показник 10 балів можуть бути додані до балів за поточну успішність
1*	Лекція/опрацювання лекційного матеріалу/презентації	Для опанування матеріалу студент може отримати в бібліотеці Університету навчальний посібник по курсу ВАСВ. Для підтвердження	Відповідність темі лекції, яка відпрацьовується оцінюється в – 1,0 бал; Креативність – до 2.0 балів ⁴ .	

³ * критерії оцінювання з позначкою «*» застосовуються як альтернативний варіант у випадку відсутності можливості проведення занять безпосередньо або за допомогою засобів відеоконференц-зв'язку

⁴ Бали за креативне мислення може бути додано за виконання будь-якого завдання

		<p>опрацювання здобувачем лекційного матеріалу, останній може виконати та надіслати через старосту викладачу одне з двох наступних завдань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Авторське запитання по темі лекції, яке не розкрито в лекційному матеріалі; 2. Фабулу кейса (задачі) по темі лекції авторства студента. 		
2.1	Семінарське заняття (СЗ)/ усна відповідь/ практика	<ol style="list-style-type: none"> 1. Рекомендована присутність на практичних заняттях 2. При підготовці до практичного заняття рекомендовано опрацювати лекційний матеріал, загальну і спеціальну літературу, національне законодавство та міжнародні акти, відеоматеріали по методиці проведення примирних процедур, а також відпрацьовувати набуті комунікаційні навички. 	<p>За результатами роботи на заняття здобувач морже отримати один з наступних результатів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Присутність на занятті – 0,5 балів; 2. Здобувач ілюструє володіння матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу – 0.5 балів; 3. Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу по темі заняття, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал -1.0 бал; 4. Здобувач працюючи на занятті ілюструє вміння аналізувати, узагальнювати, систематизувати інформацію по темі заняття, робити самостійні висновки з питань теми, добирати аргументи для підтвердження власної точки зору – 3.0 бали; 5. Здобувач вільно володіє матеріалом по темі, вільно розв'язує практичні завдання - 4.0 бали; 6. Здобувач ілюструє вільне володіння матеріалом по темі та самостійне опрацювання необхідної в т.ч. додаткової інформації; вільно розв'язує практичні завдання та продукує нестандартні (креативні) рішення, переконливо аргументує відповіді -до - 5,0 балів. 	<p>В кінці семестру смутується кількість балів, отриманих здобувачем за результатами роботи під час семінарських (практичних) занять не може перевищувати 30 балів для студентів ДФЗО</p>
2.2.	СЗ/ вирішення ситуаційного завдання	<p>Вирішення ситуаційного завдання може здійснюватися усно або письмово. При цьому відповідь повинна містити фавулу завдання; розкритий алгоритм</p>	<p>Студент отримує наступні бали</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правильний алгоритм аналізу ситуації, що лежить в основі завдання –1,0 бал; 2. Правильна 	

		розв'язання з посиланням на використані джерела; висновок/відповіді по питанням завдання. Креативність вітається.	кваліфікація правовідносин, описаних в задачі/кейсі – 2,0 бал; 3. Правильні та обгрунтовані відповіді/висновки – 2,0 бал;
2.3.	СЗ/ схема	1. Рекомендовані вимоги до оформлення поточної роботи по семінарським заняттям у формі схем: остання розміщується симетрично на сторінці таким чином, щоб зручно було її розглядати без повороту, або з поворотом на кут 90 за годинниковою стрілкою. Схема повинна бути поіменована, що має вказуватись над нею. Крапка в кінці не проставляється. Схема повинна бути логічною та повністю охоплювати складові елементи правового питання, розкриттю якого вона присвячена. Схема може бути розгорнутою (з вказівкою елемента схеми та його поясненням). Креативність вітається.	Студент отримує наступні бали у випадку, якщо завдання відповідає наступним критеріям: 1. Схема відповідає рекомендованим вимогам щодо форми – 0,5 бали; 2. Схема є структурованою та логічною – 1,0 3. Схема повинна бути розгорнутою в достатній мірі для розкриття заявленої в її назві теми – 1,5
2.4	СЗ/ таблиця	1. Рекомендовані вимоги до оформлення поточної роботи по семінарським заняттям у формі таблиць: остання розміщується симетрично на сторінці таким чином, щоб зручно було її розглядати без повороту, або з поворотом на кут 90 за годинниковою стрілкою. Таблиця повинна складатися із номера таблиці, найменування таблиці і самої таблиці. Номер таблиці і її найменування повинно вказуватись над таблицею, починаючи від лівого її кута за формою: "Таблиця 1. Назва таблиці". Крапка в кінці не проставляється. Таблиця повинна бути розподілена на графи (колонки) і рядки. Ліву першу колонку та перший верхній ряд таблиці слід використовувати для назви критеріїв аналізу представленого в таблиці	Студент отримує наступні бали у випадку, якщо завдання відповідає наступним критеріям: 1. Таблиця відповідає рекомендованим вимогам щодо форми – 0,5 бали; 2. Таблиця є структурованою та логічною – 1,0 3. Зміст таблиці розкриває заявлену в її назві тезу – 1,0 4. При підготовці таблиці використано офіційні джерела посилання на які зазначено в примітках до таблиці – 0,5

		матеріалу. Якщо таблицю розділяють на частини і переносять на інші сторінки або розміщують одну частину під одною чи поряд. Допускається нумерація граф на початку таблиці і при перенесенні частин таблиці на наступних сторінках. У всіх випадках назва таблиці розміщуються тільки над першою її частиною.		
2.5.*	СЗ письмові завдання в умовах військового стану*	Здобувач, який у зв'язку з військовим станом не має можливості бути присутнім на заняттях але має можливість надіслати викладачу письмовий матеріал на будь-якому носії (здатному для відтворення обсягу опрацьованого матеріалу) може отримати за опрацювання матеріалу семінарського заняття наступну кількість балів	<ol style="list-style-type: none"> 1. матеріал містить лаконічний, виклад відповіді на запитання СЗ – 1 бали 2. матеріал свідчить про опрацювання загальної літератури з обраної проблематики – 1.0; 3. матеріал містить власні аргументовані розмірковування здобувача щодо проблематики СЗ – 1 бали 4. матеріал свідчить про опрацювання здобувачем спеціальної літератури з обраної проблематики–1.0; 5. матеріал свідчить про опрацювання здобувачем вітчизняної практики (конкретного прикладу), що мав місце в останні 5 років – до 3 балів; 6. матеріал свідчить про опрацювання здобувачем Зарубіжної практики (конкретного прикладу) що мав місце в останні 5 років – до 3 балів; 7. Креативність до 2,0.- 	
3.1	Самостійна робота (СР)/ таблиця	Вимоги див. п. 2.4 цієї таблиці	Вимоги див. п. 2.4 цієї таблиці	
3.2	СР/ презентації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Рекомендована структура презентації: остання повинна бути структурованою та логічною. 2. Рекомендований обсяг – від 10 до 20 слайдів. 3. Креативність 	<p>Студент отримує наступні бали у випадку, якщо презентація відповідає наступним критеріям:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Презентація є структурованою, логічною та чітко викладеною – 1,0 бали 2. Зміст презентації відповідає заявленій темі – 1,0 	
3.3	СР/ правове есе	<ol style="list-style-type: none"> 1. Рекомендована структура правового есе: Вступна частина, в якій зазначається ключова теза, що 	Студент отримує наступні бали у випадку, якщо правове есе відповідає наступним критеріям:	

		<p>визначає основний напрямок наукових пошуків здобувача. Основна частина, в якій зазначаються аргументи на обґрунтування тези висловленої у вступній частині. Може містити посилання на нормативні та літературні джерела правозастосовчу практику; Висновок – частина в якій формулюються основні висновки автора з приводу заявленої тези.</p> <p>2. Рекомендований обсяг – до 5 сторінок;</p> <p>3. Креативність.</p>	<p>1. Есе є лаконічним, логічним та чітко викладеним – 0,5 бали</p> <p>2. Есе містить аналіз правових норм – 0,5;</p> <p>3. Есе містить аналіз вітчизняної літератури –0,5 (якщо література за останній рік + 1,0 бал);</p> <p>4. Есе містить аналіз зарубіжної літератури +0,5 (якщо література за останній рік + 1,0 бал);</p> <p>5. Есе містить огляд практики –0,5;</p> <p>6. Есе містить аналіз конкретного прикладу, який стосується основної тези есе –1.0 (якщо приклад за останній рік + 1,0 бал);</p> <p>7. Висновки сформульовані в есе є переконливими, обґрунтованими та авторськими – 0,5;</p> <p>8. Посилання на використані джерел правильно оформлено – 0.5;</p>	<p>Бали, отримані за самостійну роботу та індивідуальні завдання впродовж семестру сумуються і в кінці семестру виставляються до балів за самостійну роботу. Але в будь-якому разі загальна кількість балів що враховується при здійсненні кінцевого контролю не може перевищувати 20 балів для студентів ДФЗО</p>
3.4.	СР/ реферат	<p>1. Рекомендована структура реферату: титульна сторінка встановленого зразка (зразок в НММ.), вступ, параграфи, висновки, список використаних джерел і додатки (у разі необхідності). Розділи змісту роботи формулюються самостійно здобувачем як найважливіші напрями розкриття обраної теми.</p> <p>2. Рекомендований обсяг – до 15 сторінок. При цьому обраний здобувачем обсяг роботи повинен забезпечувати належне висвітлення завдання.</p> <p>3. Нумерація на титульному аркуші не проставляється.</p> <p>4. Посилання подаються у квадратних дужках з вказівкою номера джерела, за яким воно внесене у список використаних джерел, та сторінки.</p> <p>5. Захист роботи передбачає презентацію реферату на практичних заняттях або науковому гуртку.</p>	<p>Студент отримує наступні бали у випадку, якщо реферат відповідає наступним критеріям:</p> <p>1. Реферат є структурованим та чітко викладеним – 0,5 бали</p> <p>2. Вступ розкриває актуальність обраної проблематики – 0,5;</p> <p>3. Реферат містить аналіз правових норм інших джерел права – 0,5;</p> <p>2 При написанні реферату опрацьовано не менше 5 джерел загальної літератури – 0,5;</p> <p>3 При написанні реферату опрацьовано не менше 5 джерел спеціальної літератури – 1,0;</p> <p>4 Реферат містить огляд загальної правозастосовчої (в т.ч. судової) практики, огляд загальної практики НАМУ, МКАС при ТПП України, ЄСПЛ тощо –1,0 (якщо практика за останній рік + 1,0 бал);</p> <p>5 Реферат містить аналіз двох і більше конкретних</p>	

			прикладів з практики, які стосуються теми реферату– 4.0 (якщо приклади за останній рік + 1,0 бал); 6. Висновки сформульовані в рефераті є переконливими та обґрунтованими – 1,0; 7. Посилання на використані джерел правильно оформлено – 1,0.	
3.5	СР/анотована бібліографія	СР передбачає опрацювання здобувачами теоретичних та емпіричних досліджень, які містяться у наукометричних базах SCOPUS і Web of Science та/о оприлюдненні у виданнях категорії А. Анотована бібліографія повинна налічувати не менше 10 позицій з описом обсягом 1-3 абзаци до кожної позиції з гіперпосиланням на джерело оприлюднення	За належним чином підготовлену анотовану бібліографію здобувач може отримати також до 20-х балів, що включають: а) Назва джерела відповідає предмету навчальної дисципліни –1,0 бал; б) Правильно оформлено джерело з усіма реквізитами – 1,0 бал. 3. За правильне оформлення кожної позиції анотованої бібліографії здобувач може отримати 2 бал. За правильно виконану анотовану бібліографію в сукупності студент може отримати до 20 балів. 3. За креативність виконання завдань студент може отримати – до 5 балів	
4	Індивідуальна наукова діяльність	Студенти можуть працювати над проблематикою ВАВС_2026, що їх зацікавила, та оприлюднювати результати своїх напрацювань на засіданнях наукового гуртка, наукових, науково-практичних заходах. Рекомендовані вимоги до доповідей студентів: 1. Рекомендована структура: вступна частина, в якій зазначається актуальність проблематики обраної студентом для дослідження. Основна частина, в якій окреслюється опрацьований студентом масив джерел, встановлені факти та аргументи. Може містити посилання на нормативні та літературні джерела правозастосовчу практику; Висновок – частина в якій формулюються основні висновки автора з приводу	Студент отримує наступні бали у випадках: Систематична участь у роботі науково-практичного гуртка «Альтернатива» – до 3,0 балів Підготовка доповіді та оприлюднення на засіданнях гуртка, навнутрішньо вузівському науковому заході – до 5,0 Підготовка доповіді та оприлюднення на всеукраїнському або міжнародному науковому заході – до 10,0	Бали, отримані впродовж семестру за участь у роботі наукового гуртка та наукових заходах є додатковими. І зараховуються відповідно до 3.9.6.2 Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова https://univer.km.ua/sites/default/files/%D0%9D%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B4%D0%BE%D0%BA%20%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5

		досліджуваної проблеми. 2. Рекомендований обсяг – до 5 сторінок; 3. Самостійність висновків та пропозицій, їх актуальність та доктринальне та практичне значення		%D1%81/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%9E%D0%A1%D0%9F%20%D1%81%D1%96%D1%87%D0%B5%D0%BD%D1%8C%202026.pdf
5	Неформальна/інформальна освіта/ курси/ МК	В межах ВАВС_2026 зараховуються результати позааудиторного навчання, за умови, що таке навчання проходило очно чи дистанційно в навчальних або наукових вітчизняних чи зарубіжних закладах, або очно чи дистанційно проводилось суб'єктами, що офіційно надають освітні послуги	Студент отримує наступні бали у випадку, якщо Позааудиторне навчання відповідає наступним критеріям: 1. Навчання з дисципліни аналогічної за змістом ВАВС_2026 проходило в вітчизняних чи зарубіжних ЗВО – зараховується – зараховується вся кількість годин, але не більше 25% ОК 2. Навчання з дисципліни аналогічної за змістом ВАВС_2026 проводилось іншими суб'єктами освітніх послуг – зараховується не більше 2-х годин за відповідні теми навчальної дисципліни. 3. Тренінги, МК тощо з окремих методик примирних процедур або окремих способів АВС– зараховується на розсуд викладача в обсязі не більше 10-ти годин за відповідні теми навчальної дисципліни	
6	Кінцевий контроль / залік	Залік проводиться в усній формі. Заліковий білет містить 2 теоретичних та 1 ситуаційне завдання.	За кожне завдання студент може отримати до 10 балів, за залік в цілому – 30 балів, якщо його відповідь на заліку відповідає наступним критеріям: 1. відповідь на теоретичні завдання ілюструє, наскільки засвоєний зміст теоретичної частини курсу, відповідає критеріям визначеним в Положенні Про організацію освітнього процесу в ХУУП імені Леоніда Юзькова (https://univer.km.ua/pro-universytet/normatyvna-baza/normatyvna-baza – до 10,0 балів 2. При вирішенні ситуаційного завдання	Бали, отримані за залік сумуються але в будь-якому разі загальна кількість балів не може перевищувати 40 балів для студентів ДФЗО

			студент обґрунтовано обрав найбільш оптимальний спосіб вирішення запропонованого в завданні конфлікту та логічно та чітко охарактеризував алгоритм дій під час цієї процедури та використовуваних методик – до 20 балів.	
7	Остаточне оцінювання результатів курсу	Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за 100-бальною накопичувальною шкалою та шкалою ЄКТС	Остаточні критерії оцінювання за шкалою ЕКТС див. п. 4 Положенням про організацію освітнього процесу у Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова (https://univer.km.ua/pro-universytet/normatyvna-baza/normatyvna-baza)	Семестрова оцінка із залікової навчальної дисципліни (за умови, що здобувачем за поточний контроль накопичено 36 і більше балів) обчислюється за формулою: $\sum c = \text{Бпк} * 100 / 60,$ де: $\sum c$ – загальна кількість балів; Бпк – кількість балів, отриманих за поточний контроль. Здобувач освіти, який бажає отримати підсумковий бал вищий за розрахунковий (відповідно до зазначеної формули) із залікової навчальної дисципліни, має право скласти семестровий залік. У такому разі семестрова оцінка із залікової навчальної дисципліни обчислюється шляхом додавання накопичених здобувачем освіти балів з поточного та семестрового контролю. У разі отримання здобувачем вищої освіти на заліку підсумкової оцінки, що є нижчою ніж розрахункова, йому виставляється розрахункова оцінка.

АНКЕТА
перед початком вивчення навчальної дисципліни

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ІОЗЬКОВА
Юридичний факультет

Галузь знань – 29 *Міжнародні відносини* Напрямок підготовки – 293 *Міжнародне право*
Освітній рівень - *Бакалавр*. Рік навчання – 3-й . Семестр – 6-й.

Навчальна дисципліна (НД) – *ВСТУП ДО АЛЬТЕРНАТИВНОГО ВИРІШЕННЯ СПОРІВ*
Викладач НД *Надія БОНДАРЕНКО-ЗЕЛІНСЬКА*
Анкетування перед початком вивчення НД в 2026 р.

1. Що Ви очікуєте від вивчення НД _____
_____
_____
2. Які теми НД Вас зацікавили найбільше? Чому? _____
_____
_____
3. Яким питанням/проблемам Ви б хотіли щоб викладач приділив більше уваги в викладанні НД
_____
_____
_____

У випадку наявності пропозицій щодо удосконалення силлабусу, виявлення опіски, неточності чи іншої помилки, прохання повідомити про це викладачу!

Docendo discimus!